

УДК 345.5:061.2

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2024-48-471>

Д. А. Чижов, д.ю.н., доцент, провідний науковий співробітник сектору порівняльного правознавства НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України
ORCID ID: 0000-0002-4843-0670

РОЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

***Анотація.** У статті досліджено сучасні підходи до налагодження ефективної взаємодії між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства в контексті демократичного врядування. Актуальність теми зумовлена необхідністю посилення ролі громадськості у прийнятті державних рішень, зростанням запиту на прозорість та підзвітність влади, а також потребою адаптації управлінських практик до умов відкритого суспільства. Автором проаналізовано теоретичні підходи до розуміння сутності громадянського суспільства, окреслено ключові принципи партнерської взаємодії, а також здійснено порівняльний огляд моделей співпраці, що склалися в окремих країнах Європи.*

***Обов'язу** увагу приділено аналізу чинної нормативно-правової бази України, яка регулює механізми залучення громадськості до процесів публічного управління, зокрема через функціонування громадських рад, публічні консультації, електронну демократію тощо. Виявлено основні*

бар'єри, які перешкоджають ефективній комунікації між державними структурами та громадським сектором – зокрема, брак довіри, недостатня інституціоналізація співпраці, фрагментарність державної політики у цій сфері.

***Ключові слова:** громадянське суспільство, органи державної влади, взаємодія, демократичне врядування, інститути громадянського суспільства, ефективність.*

Постановка проблеми. Формування ефективної взаємодії між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства є однією з ключових умов побудови демократичної, правової та соціально орієнтованої держави. У ХХІ столітті участь громадян у процесах ухвалення рішень, вироблення політик і контролю за діяльністю органів влади набуває системного значення не лише як ознака зрілої демократії, а й як запорука підвищення якості державного управління загалом. Зростання ролі громадянського суспільства, у тому числі громадських об'єднань, благодійних організацій, ініціативних груп, незалежних медіа, експертних середовищ тощо, актуалізує потребу в переосмисленні традиційної моделі взаємин між державою та суспільством.

Попри певні позитивні зрушення у сфері законодавчого регулювання залучення громадськості до публічного управління, на практиці механізми цієї взаємодії часто виявляються формальними, обмеженими або фрагментарними. Участь громадян та громадських інституцій у підготовці управлінських рішень не завжди має реальний вплив на зміст політик, а діалог між державою та суспільством часто будується в умовах низької довіри, інформаційної асиметрії та домінування адміністративно-бюрократичної логіки. Крім того, відсутність належної інституціоналізації партнерства між владою та громадянським суспільством створює перешкоди для формування спільної відповідальності за процеси розвитку на національному та місцевому рівнях.

Суттєвий виклик становить також недостатній рівень інституційної спроможності багатьох громадських організацій, що не

дозволяє їм стати повноцінними учасниками політичного процесу чи ефективно представляти інтереси соціальних груп. З іншого боку, державні органи часто сприймають участь громадськості як загрозу управлінській автономії або як суто консультативний елемент, що не вимагає врахування. Такий підхід суперечить сучасним принципам відкритого врядування, які передбачають не лише прозорість, а й активну співучасть усіх зацікавлених сторін у процесі ухвалення рішень.

Наукові дослідження у сфері публічного управління дедалі частіше звертають увагу на важливість так званих «мережових» моделей взаємодії, за яких влада, громадянське суспільство та бізнес утворюють горизонтальні партнерські зв'язки на основі довіри, компетентності та спільної мети. Водночас в українських реаліях реалізація таких моделей часто стикається з низкою об'єктивних і суб'єктивних обмежень – від низької політичної волі до змін, до нестачі фінансових ресурсів і методичної підтримки учасників процесу.

Таким чином, постає необхідність комплексного переосмислення підходів до взаємодії держави та громадянського суспільства, що має ґрунтуватися на засадах співуправління (co-governance), взаємної відповідальності, інституційної стабільності та відкритості. Це завдання не лише теоретичного характеру – воно має виразний практичний вимір, оскільки ефективна взаємодія між владою та суспільством є необхідною умовою реалізації суспільно значущих реформ, забезпечення сталого розвитку територіальних громад, підвищення довіри до державних інституцій та зміцнення демократичного устрою.

Дослідження проблем і потенціалу такої взаємодії дозволяє з одного боку критично оцінити наявні практики та виявити їхні вразливі місця, а з іншого – запропонувати дієві механізми їх удосконалення з урахуванням українських реалій і міжнародного досвіду. У цьому контексті особливого значення набувають пошук моделей партнерства, здатних забезпечити реальну участь громадськості у формуванні та реалізації державної політики, а також розвиток цифрових і правових інструментів, що сприяють прозорості, доступності та дієвості публічного управління.

Аналіз останніх публікацій. У сучасному науковому дискурсі тема взаємодії між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства розглядається як фундаментальна передумова демократичного врядування та ефективного публічного управління. Дослідження останніх років свідчать про активне теоретичне осмислення та емпіричне вивчення даної проблематики, проте, попри значний науковий інтерес, низка питань залишається недостатньо розробленою, що зумовлює потребу у подальших дослідженнях.

О. Дубинка розглядає роль громадських організацій як суб'єктів публічного управління. Автор доводить, що громадянське суспільство в Україні проходить етап становлення і стикається з численними викликами, серед яких – політична залежність, брак стабільного фінансування, низька довіра населення [6, с. 226]. Водночас у роботі окреслюються перспективи розвитку партнерських моделей, зокрема через створення міжсекторальних коаліцій, укладання меморандумів, запровадження спільного планування [6, с. 227]. Проте потребують глибшої розробки питання інституціоналізації таких моделей на постійній основі.

Такі дослідники, як Т. Акімова акцентують увагу на еволюції форм громадської участі у процесах публічного адміністрування [1, с. 562]. Автор зазначає, що дієва участь громадян можлива лише за умов розвиненої нормативно-правової бази, інституційної підтримки з боку держави та наявності реальних механізмів впливу громадськості на рішення органів влади [1, с. 563]. Особливо цінним є висвітлення автором ризиків і викликів, які супроводжують формалізацію інструментів участі, що, у свою чергу, призводить до втрати довіри до владних структур [1, с. 564]. Водночас, дослідження лише побіжно торкається практичних механізмів співпраці на рівні територіальних громад, що відкриває простір для подальшого аналізу в означеному напрямі.

Практичний аспект реалізації публічно-громадського партнерства у сфері безпеки та правопорядку розглядає З. Кравцова [8]. Автори демонструють приклади успішної координації зусиль правоохоронних органів та громадських формувань, що сприяє

зниженню рівня злочинності, підвищенню довіри до поліції та посиленню соціального контролю [8, с. 47]. Хоча тематика дослідження має галузевий характер, вона підтверджує ефективність моделі ко-управління у вирішенні конкретних суспільно важливих завдань.

О. Герасименко концентрує зусилля на вивченні участі громадськості у реалізації державної регіональної політики [5]. Автор обґрунтовує, що активне залучення громадських інституцій на етапах планування, реалізації та моніторингу регіональних програм сприяє більш цільовому використанню ресурсів, підвищенню прозорості та відповідальності влади [5, с. 8]. Водночас, автор відзначає про нерівномірність практик участі на регіональному рівні, що зумовлено як відмінностями у підходах місцевих еліт, так і нерівномірним розвитком громадянського суспільства в окремих регіонах України [5, с. 9]. Цей аспект потребує подальшого емпіричного вивчення, особливо з огляду на виклики децентралізації.

Н. Бондарчук зосереджує увагу зосереджена на комунікативних аспектах взаємодії органів публічної влади з громадськістю [2]. Автор підкреслює, що ефективна комунікація є не просто засобом передачі інформації, а ключовим елементом управлінського циклу [2, с. 1041]. Дослідник аргументує необхідність переходу від монологічної до діалогічної моделі комунікації, що дозволяє забезпечити зворотний зв'язок, підвищити якість прийнятих рішень та зміцнити легітимність влади [2, с. 1042]. Проте відбувається зосередження переважно на нормативно-комунікаційній площині, залишаючи поза увагою інституційний аспект та реальні приклади успішного партнерства.

А. Івчук порушує проблеми нормативного забезпечення участі громадськості у процесах формування та реалізації публічної політики [7]. Автор проводить детальний аналіз чинного законодавства та наголошує на його декларативному характері [7, с. 223]. Цінним є також виявлення суперечностей між нормами різних підзаконних актів, що ускладнює практичне застосування механізмів участі [7, с. 224]. Попри це, залишається поза увагою потенціал цифрових інструментів (електро-

них консультацій, платформ участі), що набуває особливого значення в умовах трансформації управлінських процесів.

Аналіз інституційного потенціалу органів державної влади до партнерської взаємодії з громадським сектором детально розглядають Н. Бровко та С. Поляруш-Сафроненко [3]. Вони надають характеристику сучасним формам залучення громадськості, зокрема громадським радам, публічним консультаціям, електронним петиціям тощо, та наголошує на їх слабкій інституціоналізації [3, с. 9]. Значущим внеском дослідження є акцент на потребі зміни управлінської парадигми – від адміністративного домінування до моделі спільного вироблення рішень [3, с. 10]. Водночас, у статті не в повній мірі проаналізовано бар'єри з боку самого громадянського суспільства, зокрема, його нерівномірну представленість, нестачу ресурсів та організаційної сталість.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що науковці приділяють значну увагу проблематиці участі громадськості у публічному управлінні, проте більшість досліджень зосереджується на окремих аспектах цієї взаємодії – нормативному, комунікаційному, галузевому чи регіональному. Натомість недостатньо вивченими залишаються питання комплексного впровадження інституційно сталих механізмів партнерства між владою та громадянським суспільством, зокрема в умовах децентралізації, цифровізації управління, а також зміцнення спроможності громадських організацій діяти як повноцінні суб'єкти публічного управління. Саме цим невирішеним аспектам і присвячено подальший аналіз у даній статті.

Метою статті є комплексне дослідження теоретичних засад, нормативно-інституційних основ та практичних механізмів взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства в Україні з метою виявлення чинників, що стримують її ефективність, та обґрунтування напрямів удосконалення публічно-громадського партнерства в контексті демократизації управлінських процесів, розвитку участі громадян та зміцнення легітимності влади.

Виклад основного матеріалу. Сучасне публічне управління дедалі більше орієнтується на принципи відкритості, залучення та партнерства між владою і громадськістю. У цьому контексті проблема ефективної взаємодії між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства набуває стратегічного значення, оскільки без її розв'язання неможливе впровадження демократичного врядування, заснованого на підзвітності, довірі та спільному прийнятті рішень.

Громадянське суспільство сьогодні дедалі частіше трактується не лише як опонент держави, а як рівноправний партнер у сфері формування та реалізації публічної політики [8, с. 47]. Зміщення акценту з конфронтаційної на партнерську модель взаємодії вимагає від державних інституцій відкритості до діалогу, здатності чути громадські ініціативи та готовності інтегрувати їх у процеси управління.

Поняття «громадянське суспільство» у науковій літературі розглядається як система незалежних від держави інститутів, що формуються в процесі добровільної самоорганізації громадян і функціонують із метою захисту прав та свобод особистості, а також впливу на публічну політику [1, с. 563]. Громадянське суспільство є не лише простором соціальної активності, а й важливою складовою політичної системи, яка забезпечує зворотний зв'язок для держави та сприяє її адаптації до соціальних змін [1, с. 564]. Відповідно, громадянське суспільство виконує як автономну, так і комплементарну функцію стосовно держави, що дозволяє формувати гнучке та орієнтоване на потреби суспільства врядування.

Ефективна взаємодія між державою та громадянським суспільством ґрунтується на принципах відкритості, підзвітності, інклюзивності та рівноправності учасників комунікації [2, с. 224]. У науковому дискурсі дедалі більше прихильності завойовує партнерська модель взаємодії, в межах якої держава не просто допускає участь громадськості, а визнає її суб'єктністю в ухваленні управлінських рішень [2, с. 225]. Відповідно, можна сказати, що реалізація принципів партнерства у державному

управлінні створює умови для формування ефективної політики, легітимної в очах суспільства.

Водночас, ефективність такої взаємодії визначається не лише наявністю правових механізмів, але й рівнем їх реального функціонування. Хоча формально в Україні створено інструменти громадської участі – громадські ради, електронні петиції, публічні обговорення, стратегічне планування з залученням громадськості – на практиці їх вплив на державні рішення часто залишається обмеженим. Наявність консультацій без зобов'язання враховувати результати, низький рівень обізнаності громадськості щодо своїх прав та інституційна слабкість громадських організацій знижують ефективність цих інструментів [1, с. 564].

Окрему увагу слід приділити моделі комунікації між владою та громадянами. Перехід від вертикальної до горизонтальної взаємодії – ключовий чинник у досягненні реального партнерства [4, с. 147]. Горизонтальні моделі взаємодії передбачають не лише надання інформації громадянам, а й спільне вироблення рішень, обмін знаннями, взаємну підтримку у реалізації політик [4, с. 147]. Успішна взаємодія можлива лише за наявності двостороннього зв'язку та довіри між сторонами, що передбачає відкритість влади до змін, готовність делегувати частину повноважень і визнавати громадськість як рівноправного учасника процесу [4, с. 148].

Особливу увагу слід звернути на досвід розвинутих демократичних країн. У європейських державах механізми участі громадян є чітко процедуризованими, інтегрованими в системи планування, бюджетування, оцінки політик. Обов'язковість публічних консультацій, діяльність дорадчих рад, громадський моніторинг рішень є не винятком, а нормою управлінської діяльності [3, с. 9].

Значний інтерес становить європейський досвід організації механізмів співпраці між владою та громадськістю. У Польщі, наприклад, діють публічні консультаційні форуми, які забезпечують збалансовану участь усіх зацікавлених сторін [3, с. 9]. У Швеції та Нідерландах реалізується модель спільного управ-

ління (co-governance), що передбачає делегування окремих повноважень громадським організаціям [3, с. 10]. У скандинавських країнах консультації із зацікавленими сторонами – обов'язковий етап розробки кожного політичного документа [9, с. 47]. У Польщі та Литві громадські організації системно залучаються до моніторингу виконання місцевих бюджетів, а в Німеччині існує розгалужена мережа платформ, що сприяють співуправлінню [9, с. 47]. Відповідно, можна сказати, що європейські країни демонструють можливість ефективного інституціоналізованого залучення громадян до управління, що сприяє соціальній згуртованості та підвищенню довіри до влади.

Попри законодавче регулювання форм участі громадськості, практика демонструє низький рівень інституціоналізації такої участі. Часто створені органи чи майданчики для консультацій функціонують лише формально, не мають впливу на прийняття рішень, або взагалі ігноруються виконавчими структурами [3, с. 10]. Це свідчить про потребу в посиленні нормативної, процедурної та організаційної основ взаємодії, зокрема через встановлення обов'язковості реагування на пропозиції громадськості, запровадження стандартів прозорості процесів, розширення повноважень консультативно-дорадчих органів.

Іншим бар'єром на шляху до ефективного партнерства є слабка організаційна спроможність громадянського суспільства. Багато організацій функціонують епізодично, мають обмежений кадровий, експертний і фінансовий потенціал, що ускладнює довгострокову та конструктивну участь у процесах публічного управління [5, с. 11]. Це створює асиметрію між владою та громадськістю, унеможливлює реальний вплив громадських ініціатив і водночас дискредитує ідею участі як таку [5, с. 11].

Ключовими умовами підвищення ефективності взаємодії виступають прозорість, партисипативність, взаємна довіра, наявність спільної мети та усвідомлення відповідальності за результати [6, с. 226]. Важливим є також поступовий перехід від формальної участі до активної співучасті, що вимагає зміни

управлінської культури, переосмислення ролі влади та посилення професіоналізації громадського сектору [6, с. 226].

Зростає значення цифрових технологій як інструментів комунікації та співпраці. Електронні петиції, цифрові платформи громадського бюджету, онлайн-обговорення програм розвитку дозволяють залучити ширший спектр громадян до участі в управлінні [7, с. 224]. Проте ці інструменти потребують сталих процедур, прозорих алгоритмів обробки пропозицій та обов'язкового зворотного зв'язку, інакше ризикують бути зведеними до імітації демократії. [7, с. 224].

Це загалом свідчить про необхідність формування інституціональних умов для розвитку публічно-громадської взаємодії в Україні. Йдеться не лише про розширення юридичної бази, але й про створення процедур, які б забезпечували сталість і результативність такої взаємодії. Доцільним є формування постійно діючих координаційних майданчиків, розвиток громадської експертизи, інституалізація процесів зворотного зв'язку. Такі підходи дозволяють уникнути фрагментарності ініціатив, посилити довіру до влади та підвищити якість прийнятих рішень.

Аналіз чинної нормативно-правової бази України, що регулює механізми залучення громадськості до процесів публічного управління, виявляє як позитивні зрушення, так і суттєві бар'єри, що перешкоджають ефективній комунікації між державними структурами та громадським сектором.

Основу правового регулювання участі громадськості становлять Конституція України, Закон України «Про звернення громадян», Закон України «Про доступ до публічної інформації», Постанова Кабінету Міністрів України № 996 від 3 листопада 2010 року «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» та інші нормативні акти [9, с. 78]. Ці документи визначають загальні принципи та механізми залучення громадськості до процесів прийняття рішень.

Зокрема, Постанова № 996 регламентує порядок створення та функціонування громадських рад при органах виконавчої влади, а також проведення публічних консультацій [11]. Проте,

на практиці, реалізація цих механізмів часто стикається з проблемами. Громадські ради нерідко мають консультативний характер без реального впливу на прийняття рішень, а публічні консультації іноді проводяться формально, без належного врахування думки громадськості [9, с. 79].

У 2024 році було прийнято Закон України «Про публічні консультації», який має на меті систематизувати та вдосконалити процес залучення громадськості до формування та реалізації державної політики [12]. Він передбачає обов'язковість проведення публічних консультацій на всіх етапах розробки нормативно-правових актів та політик, а також встановлює чіткі процедури їх проведення [12]. Однак, ефективність його реалізації буде залежить від належного впровадження на практиці та дотримання встановлених процедур [10, с. 7].

Електронна демократія, зокрема електронні консультації, електронні петиції та інші цифрові інструменти, також відіграють важливу роль у залученні громадськості до публічного управління. Вони дозволяють забезпечити ширший доступ громадян до процесів прийняття рішень та підвищити прозорість діяльності органів влади [9, с. 79]. Проте, впровадження електронних інструментів часто супроводжується технічними та організаційними труднощами, а також потребує підвищення цифрової грамотності населення [9, с. 79].

Серед основних бар'єрів, що перешкоджають ефективній комунікації між державними структурами та громадським сектором, можна виділити:

- Брак довіри: Низький рівень довіри громадян до органів влади зумовлює пасивність у громадській участі та скептицизм щодо ефективності залучення [6, с. 226].
- Недостатня інституціоналізація співпраці: Відсутність сталих механізмів взаємодії між владою та громадськістю призводить до фрагментарності та не системності у співпраці [3, с. 10].
- Слабка організаційна спроможність громадянського суспільства: Розпорошення зусиль зводить нанівець всю потенційну користь та ефективність планів, дій [5, с. 11].

- **Фрагментарність державної політики:** Наявність численних нормативних актів без єдиної стратегії та координації зусиль у сфері залучення громадськості ускладнює ефективну реалізацію політик [7, с. 224].

Для подолання цих бар'єрів необхідно забезпечити комплексний підхід до розвитку механізмів громадської участі, включаючи вдосконалення нормативно-правової бази, підвищення інституційної спроможності громадських організацій, розвиток цифрових інструментів участі та формування культури взаємної довіри між владою та громадськістю.

Зокрема, важливо забезпечити:

- **Підвищення прозорості та підзвітності органів влади:** Відкритість у прийнятті рішень та надання зворотного зв'язку громадськості сприятиме зміцненню довіри.

- **Розвиток інституційної спроможності громадських організацій:** Підтримка та навчання громадських організацій дозволить їм ефективніше взаємодіяти з органами влади.

- **Інтеграцію електронних інструментів участі:** Впровадження та розвиток електронних платформ для консультацій та петицій забезпечить ширший доступ громадян до процесів управління.

Таким чином, ефективна взаємодія між державними структурами та громадським сектором в Україні потребує системних змін, спрямованих на зміцнення довіри, інституціоналізацію співпраці та формування цілісної державної політики у сфері громадської участі.

Один із ключових викликів сучасного публічного управління полягає у формуванні сталого механізму взаємодії між державними структурами та інститутами громадянського суспільства. Попри наявність певної нормативно-правової бази та задекларованих принципів відкритості, взаємодія між владою та громадськістю залишається нерівномірною, фрагментарною та здебільшого декларативною. У зв'язку з цим доцільно визначити низку практичних рекомендацій, реалізація яких здатна суттєво посилити ефективність комунікації та сприяння реальному партнерству в процесах управління.

По-перше, важливим кроком є впровадження механізмів спільного врядування (co-governance), які передбачають активну участь представників громадянського суспільства на всіх етапах прийняття управлінських рішень – від формулювання політик до їх реалізації та моніторингу результатів. Це можливо шляхом інституціоналізації постійно діючих платформ діалогу, створення робочих груп за участю представників громадських організацій, а також запровадження практики співпраці у форматі державно-громадських партнерства.

По-друге, одним із пріоритетних напрямів має стати розвиток цифрових інструментів громадської участі, зокрема електронних петицій, онлайн-консультацій, інтерактивних бюджетів участі, платформ для збору зворотного зв'язку. Цифрові сервіси дозволяють знизити бар'єри до залучення громадян, особливо молоді, забезпечити оперативність комунікації та підвищити рівень прозорості прийняття рішень. Варто враховувати необхідність універсального дизайну таких інструментів, щоб вони були доступні для маломобільних груп населення та осіб із обмеженими цифровими навичками.

По-третє, необхідним елементом стратегії розвитку публічно-громадської взаємодії є посилення інституційної підтримки організацій громадянського суспільства. Це може включати запровадження державних програм грантової підтримки для реалізації соціально значущих проєктів, спрощення процедур реєстрації та звітності для НУО, а також надання технічної та консультаційної допомоги громадським ініціативам на регіональному рівні. Підтримка організацій третього сектору не лише сприяє їхній стійкості, а й дозволяє сформувати повноцінного партнера для державних інституцій у процесі врядування.

По-четверте, підвищення професійної спроможності представників органів влади у сфері взаємодії з громадськістю має стати системним напрямом підготовки й підвищення кваліфікації держслужбовців. Необхідно розвивати навчальні програми, орієнтовані на формування комунікативної компетентності, знань щодо форм і методів громадської участі, медіації та фаси-

літації, а також розуміння принципів партисипативного управління. Особливо важливим є навчання лідерів місцевого самоврядування, які часто є першими контактними особами у взаємодії з громадськістю.

П'ятим аспектом є потреба у гармонізації нормативно-правової бази, що регулює питання участі громадськості в управлінні. Йдеться не лише про оновлення законодавчих актів відповідно до європейських стандартів, а й про забезпечення реального виконання вже чинних положень. Зокрема, мають бути створені чіткі механізми контролю за дотриманням норм щодо проведення публічних консультацій, функціонування громадських рад, прозорості розподілу бюджетних коштів тощо. Систематизація та уніфікація підходів на рівні різних галузей і рівнів управління дозволить зменшити фрагментарність політики в цій сфері.

Крім того, важливо налагодити систему моніторингу та оцінювання ефективності взаємодії з громадянським суспільством, у тому числі із залученням самих громадських організацій. Розробка індикаторів результативності, оприлюднення регулярних звітів, проведення незалежних аудитів комунікації між владою та громадськістю сприятиме підвищенню прозорості й створенню довіри між сторонами.

Варто також зазначити роль освіти та просвітницьких ініціатив у формуванні активного громадянства. Проведення інформаційних кампаній, семінарів, тренінгів з тематики участі у прийнятті рішень, популяризація успішних кейсів взаємодії можуть істотно посилити мотивацію громадян до включення у процеси публічного управління та зміцнення культури демократії участі.

Висновки. Загалом, реалізація зазначених рекомендацій потребує політичної волі, цілісної державної політики та активної участі всіх зацікавлених сторін. Проте навіть часткова імплементація цих підходів здатна якісно змінити характер взаємодії між владою і громадянським суспільством – від формального інформування до справжнього партнерства.

Отже, системна взаємодія між державою та громадянським суспільством виступає не лише інструментом підвищення ефек-

тивності управління, а й ключовою передумовою сталого демократичного розвитку, зміцнення легітимності влади, формування соціального капіталу та забезпечення громадської довіри. У контексті сучасних викликів – як внутрішніх, так і зовнішньополітичних – це є питанням не тільки якості врядування, а й стійкості самої державності.

Список використаних джерел :

1. Акімова Т. Нормативно-правові засади розвитку громадянського суспільства в Україні. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2021. № 13. С. 560–580. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1371/1/2021.%20-%20E2%84%96%2013.pdf>
2. Бондарчук Н. Удосконалення механізмів взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства // *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2022. № 18. С. 1040–1056. URL : <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/329/284>. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2022.18.03>
3. Бровко Н., Поляруш-Сафроненко С. Становлення громадянського суспільства в Україні в умовах євроінтеграційних процесів: конституційно-правовий аналіз. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 4. С. 7–13. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-7-13>
4. Вергелюк Є. Впровадження механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами місцевого самоврядування під час війни // *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін*. 2024. № 22(36). С. 145–151. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2024.36.16>
5. Герасименко О. Інституційні механізми взаємодії громадянського суспільства і держави: спроба структуризації. *Аспекти публічного управління*. 2023. № 11(3). С. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.15421/152329>
6. Дубинка О. Формування взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. *Наукові перспективи. Серія «Державне управління»*. 2024. № 7(49). С. 225–228. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\) – 225–238](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49) – 225–238)
7. Івчук А. О. Роль інститутів громадянського суспільства в системі формування та реалізації публічної політики // *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 13. С. 222–226. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306–6814.2024.13.222>
8. Кравцова З. С. Окремі аспекти взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. *Юридичний науковий*

- електронний журнал*. 2021. № 2. С. 46–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/9>
9. Ляшук Р., Тарасюк О. Правове забезпечення діяльності інститутів громадянського суспільства як основи держави в умовах війни. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 77–82. URL: <https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/3978/1/Pravove%20zabezpechennia%20diialnosti%20instytutiv%20hromadianskoho%20susplstva%20yak%20osnovy%20derzhavy%20v%20umovakh%20viiny.pdf>
 10. Матвійчук А. В. Трансформація взаємовідносин громадянського суспільства і держави в Україні в умовах протидії російській агресії. *Політичне життя*. 2024. № 4. С. 5–12. DOI: 0.31558/2519-2949.2024.4.1
 11. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
 12. Про публічні консультації: Закон України від 20 червня 2024 року № 3841-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2024, № 47, ст.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text>

References:

1. 1. Akimova T. (2021). Normatyvno-pravovi zasady rozvytku hromadianskoho suspilstva v Ukraini. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok*. № 13. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1371/1/2021.%20%20E2%84%96%2013.pdf>
2. 2. Bondarchuk N. (2022). Udoskonalennia mekhanizmiv vzaiemodii orhaniv publichnoi vlady ta instytutiv hromadianskoho suspilstva. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok*. № 18. URL : <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/329/284>. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2022.18.03>
3. 3. Brovko N., Poliarush-Safronenko S. (2024). Stanovlennia hromadianskoho suspilstva v Ukraini v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv: konstytutsiino-pravovy analiz. *Naukovyi visnyk Dniprovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-7-13>
4. 4. Verheliuk Ye. (2024). Vprovadzhennia mekhanizmiv vzaiemodii instytutiv hromadianskoho suspilstva z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia pid chas viiny. *Naukovyi chasopys UDU imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 22. Politychni nauky ta metodyky vykladannia sotsialno-politychnykh dystsyplin*. № 22(36). DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2024.36.16>

5. 5. Herasymenko O. (2023). Instytutsiini mekhanizmy vzaiemodii hromadianskoho suspilstva i derzhavy: sprobа strukturyzatsii. *Aspekty publichnogo upravlinnia*. № 11(3). DOI: <https://doi.org/10.15421/152329>
6. 6. Dubynka O. (2024). Formuvannia vzaiemodii orhaniv derzhavnoi vlady ta instytutiv hromadianskoho suspilstva. *Naukovi perspektyvy. Seriia «Derzhavne upravlinnia»*. № 7(49). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\) – 225–238](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49) – 225–238)
7. 7. Ivchuk A. O. (2024). Rol instytutiv hromadianskoho suspilstva v systemi formuvannia ta realizatsii publichnoi polityky. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 13. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306–6814.2024.13.222>
8. 8. Kravtsova Z. S. (2021). Okremi aspekty vzaiemodii orhaniv derzhavnoi vlady ta instytutiv hromadianskoho suspilstva. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2021–2/9>
9. 9. Liashuk R., Tarasiuk O. (2024). Pravove zabezpechennia diialnosti instytutiv hromadianskoho suspilstva yak osnovy derzhavy v umovakh viiny. *Naukovi visnyk Dniprovskoho derzhavnogo universytetu vnurishnikh sprav*. № 1. URL: <https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/3978/1/Pravove%20zabezpechennia%20diialnosti%20instytutiv%20hromadianskoho%20suspilstva%20yak%20osnovy%20derzhavy%20v%20umovakh%20viiny.pdf>
10. 10. Matviichuk A. V. (2024). Transformatsiia vzaiemovidnosyn hromadianskoho suspilstva i derzhavy v Ukraini v umovakh protydii rosiiskii ahresii. *Politychne zhyttia*. № 4. DOI: 0.31558/2519–2949.2024.4.1
11. 11. Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 lystopada 2010 r. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996–2010-%D0%BF#Text>
12. 12. Pro publichni konsultatsii: Zakon Ukrainy vid 20 chervnia 2024 r. № 3841-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2024, № 47, art.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841–20#Text>

D. A. Chyzhov

The Role of Interaction Between State Authority Bodies and Civil Society Institutions

Abstract. The article examines modern approaches to establishing effective interaction between public authorities and civil society institutions in the context

of democratic governance. The relevance of the topic is due to the need to strengthen the role of the public in public decision-making, the growing demand for transparency and accountability of the authorities, and the need to adapt management practices to the conditions of an open society. The author analyses theoretical approaches to understanding the essence of civil society, outlines the key principles of partnership, and provides a comparative overview of cooperation models in individual European countries.

Particular attention is paid to the analysis of the current legal framework of Ukraine, which regulates the mechanisms of public involvement in public administration, in particular through the functioning of public councils, public consultations, e-democracy, etc. The author identifies the main barriers that impede effective communication between government agencies and the public sector, including lack of trust, insufficient institutionalisation of cooperation, and fragmentation of state policy in this area.

Based on the analysis, practical recommendations aimed at improving the effectiveness of such interaction are proposed. These include the introduction of participatory governance mechanisms, development of digital platforms for public participation, strengthening of institutional support for non-governmental organisations, and training of government officials in effective methods of working with the public. It is concluded that systemic interaction between the state and civil society is a prerequisite for sustainable democratic development, strengthening the legitimacy of government and the formation of social capital.

the importance of digital technologies as tools for communication and cooperation is growing. Electronic petitions, digital platforms for participatory budgeting, and online discussions of development programmes allow for a wider range of citizens to participate in governance. However, these tools require sustainable procedures, transparent algorithms for processing proposals and mandatory feedback, otherwise they risk being reduced to imitation of democracy.

This generally indicates the need to create institutional conditions for the development of public-public interaction in Ukraine. It is not only about expanding the legal framework, but also about creating procedures that would ensure the sustainability and effectiveness of such interaction. It is advisable to create permanent coordination platforms, develop public expertise, and institutionalise feedback processes. Such approaches help to avoid fragmentation of initiatives, increase trust in the authorities and improve the quality of decisions.

An analysis of the current legal framework of Ukraine regulating the mechanisms of public engagement in public administration reveals both positive developments and significant barriers that impede effective communication between the state structures and the public sector.

Keywords: *civil society, public authorities, interaction, democratic governance, civil society institutions, efficiency.*